

**PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

Pakruojo rajono savivaldybės tarybai
Pakruojo rajono savivaldybės administracijai

IŠVADA

**DĖL PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS GALIMYBĖS IMTI 1 409 230 EURŲ
ILGALAIKĘ PASKOLĄ VERTINIMO**

2025 m. kovo 5 d. Nr. AT-1

Pakruojis

Pakruojo rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) administracija (toliau – Administracija) kreipėsi į Pakruojo rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybą (toliau – Kontrolės ir audito tarnyba) su prašymu parengti išvadą dėl galimybės imti ilgalaikę iki 1 409,23 tūkst. Eur paskolą investicijų projektams finansuoti.

Pagal Biudžeto sandaros įstatymo¹ nuostatas, savivaldybės gali imti ilgalaikes paskolas investicijų projektams finansuoti ir ankstesniems skoliniams įsipareigojimams vykdyti, laikydamosi Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme ir tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatyme nustatytų skolinimosi limitų (jeigu tokie limitai nustatomi).

Rengiant šią išvadą buvo vadovaujama prielaida, kad Administracijos pateikti duomenys yra teisingi, objektyvūs ir išsamūs.

Vertinimo įrodymai buvo gauti taikant dokumentų peržiūros ir analitinės procedūras.

Teisinis savivaldybių skolos ir skolinimosi reglamentavimas

Vadovaujantis Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo² nuostatomis, savivaldybių skola pagal įsipareigojamuosius skolos dokumentus, įskaitant paskolas, finansinės nuomos (lizingo) sutartis, ir kitus finansinius įsipareigojimus, negali viršyti 60 procentų <...> valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytų 2025 metų prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir paskutinių pasibaigusių (2024) metų savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus iš gyventojų pajamų mokesčio gautas pajamas, valstybės biudžeto dotacijas ir Europos Sąjungos ir kitą tarptautinę finansinę paramą, sumos.

¹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 17 str. 1 d. 1 p;

² Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo 4 str. 6 d.;

Savivaldybės skolos būklė ir skolinimosi limitai

Savivaldybės prisiimti, bet dar neįvykdyti įsipareigojimai 2024 m. gruodžio 31 d. sudarė 6 067,5 tūkst. Eur³, įskaitant įsiskolinimą už projektą „Pakruojo kultūros centro pritaikymas įvairių grupių poreikiams“. Tai sudaro 36 proc. Savivaldybei 2025 metams nustatyto skolos limitu.

2025 metais prognozuojamos Pakruojo rajono savivaldybės biudžeto pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio sudaro 22 140 tūkst. Eur⁴, o 2024 metų biudžeto gautos pajamos (be gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės dotacijų) – 5 974,1 tūkst. Eur⁵. Skolos limitas, sudarantis 60 proc. nuo prognozuojamų 2025 metų savivaldybės biudžeto pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir 2024 metais gautų savivaldybės biudžeto pajamų (neįskaitant gyventojų pajamų mokesčio bei valstybės biudžeto dotacijų) sumos, yra 16 868,5 tūkst. Eur. 2025 metais Savivaldybė planuoja gražinti 673,6 tūkst. Eur paskolų⁶ ir padengti kitas turimas skolas⁷. Atsižvelgus į šiuos įsipareigojimus, Savivaldybės skola siektų 6 586,9 tūkst. Eur, tai sudarytų 39,1 proc. nustatyto 2025 metų skolos limitu. Likusi Savivaldybės skolinių įsipareigojimų limitu dalis būtų 10 281,6 tūkst. Eur.

Dėl paskolos naudojimo paskirties

Rengiant šią išvadą atliktas vertinimas teisės aktų atitikties požiūriu, vertinta Savivaldybės skolinimosi atitiktis imperatyvioms teisės aktų normoms. Investicijų projektų vykdymo pagrindumas nebuvo vertintas.

Pagal Investicijų įstatymo⁸ nuostatas, investicijų projektas – dokumentas, finansiškai (ekonomiškai), techniškai ir socialiai pagrindžiantis investavimo tikslus, įvertinantis investicijų gražą (komercinis projektas) bei kitus efektyvumo rodiklius, nurodantis projekto įgyvendinimui reikalingas lėšas bei finansavimo šaltinius ir terminus. Investuotojai gali investuoti sukurdami, įsigydami ilgalaikį turtą arba didindami jo vertę⁹.

Pažymėtina, kad Savivaldybė privalo naudoti paskolą tik pagal paskirtį – investicijų projektų finansavimui. Be to, prašomos paskolos dydis turi būti pagrįstas ir tinkamai įvertintas.

Procedūriniai pažeidimai ir fiskalinės drausmės svarba

Pažymėtina, kad 2024 metais Savivaldybės administracija, neturėdama Kontrolės ir audito tarnybos išvados, kaip to reikalauja Vietos savivaldos įstatymas¹⁰, prisiėmė 3 003,7 tūkst. Eur ilgalaikius skolinius įsipareigojimus Pakruojo kultūros namų paprastojo remonto darbams

³ Pakruojo rajono savivaldybės Skolinių įsipareigojimų 2024 gruodžio 31 d. ataskaita;

⁴ 2025-2027 metų biudžeto patvirtinimo įstatymo 5 priedas;

⁵ Pakruojo rajono savivaldybės biudžeto pajamų vykdymo 2024 gruodžio 31 d. ataskaita;

⁶ Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2025-02-20 sprendimas Nr. T-43 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės 2025-2027 metų biudžeto patvirtinimo“;

⁷ Pakruojo rajono savivaldybės administracijos planuojami asignavimai 2025 m. skolinių įsipareigojimų dengimui: lizingo išlaidos – 36,4 tūkst. Eur; socialinio būsto atnaujinimo paskolos gražinimas – 13,8 tūkst. Eur; Pakruojo kultūros centro pritaikymo bendruomenės reikmėms - 166 tūkst. Eur;

⁸ Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo 2 str. 10 p.;

⁹ Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo 4 str.;

¹⁰ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 str. 2 d. 21 p.

apmokėti. Tokie veiksmai rodo procedūrinius trūkumus, kurių pasikartojimas ateityje galėtų neigiamai paveikti Savivaldybės finansinį stabilumą ir skolinimosi galimybes.

Jeigu nebūtų laikomasi fiskalinės drausmės taisyklių ir nebūtų užtikrinamas reikiamas biudžeto balanso rodiklis:

- kitais metais Savivaldybės galimybės gauti ilgalaikes paskolas sumažėtų;
- po dvejų metų Savivaldybė netektų teisės pasinaudoti biudžeto sudarymo lankstumo taisykle.

Išvada

Atlikus vertinimą pagal skolinimosi limitus ir teisės aktų reikalavimus, nustatyta, kad Savivaldybė gali imti 1 409 230 Eur paskolą investicijų projektams finansuoti, neviršydama leistino skolos limito.

Savivaldybės vadovybės atsakomybė

Savivaldybės vadovybė atsakinga už tai, kad skolinimosi procesas būtų teisėtas, paskolos lėšos būtų panaudotos pagrįstai ir biudžeto valdymo sprendimai atitiktų fiskalinės drausmės reikalavimus.

Galimos rizikos

Jei nebūtų laikomasi fiskalinės drausmės taisyklių ir neužtikrinamas reikiamas biudžeto balanso rodiklis:

- kitais metais Savivaldybė galėtų susidurti su apribojimais imant ilgalaikes paskolas;
- po dvejų metų Savivaldybė galėtų netekti teisės pasinaudoti biudžeto sudarymo lankstumo taisykle.

Savivaldybės kontrolieriaus pavaduotoja

Daiva Čepulionienė